



تأملی در ریشه‌های توهین به مقدسات/ خلط آزادی بیان با آزادی در توهین به دیگران

علاوه بر تناقض‌آلود بودن موضوع «آزادی بیان» که برای تأمین کرامت انسانی در غرب بدان تأکید شده و در عین حال با آزادی در توهین به دیگران خلط شده است، ریشه‌های این نوع از توهین را در رسانه‌های آمریکا باید جست‌وجو کرد.

علاوه بر تناقض‌آلود بودن موضوع «آزادی بیان» که برای تأمین کرامت انسانی در غرب بدان تأکید شده و در عین حال با آزادی در توهین به دیگران خلط شده است، ریشه‌های این نوع از توهین را در رسانه‌های آمریکا باید جست‌وجو کرد.

حجت‌الاسلام و المسلمین حبیب‌الله بابایی، مدیرگروه مطالعات اسلام و غرب پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی، در گفت‌وگو با خبرگزاری قرآنی ایران (ایکنا)، به بیان نکاتی درباره ریشه‌های توهین به پیامبر اسلام (ص) پرداخت.

وی در بخشی از سخنان خود اظهار کرد: یکی از نکات مهم در باب ریشه‌های توهین به پیامبر اعظم (ص) این است که ستیز غرب با دیگران، صرفاً با مسلمانان نبوده است؛ بلکه با مسیحیان غیرغربی نیز بوده است و اساساً به نظر می‌رسد که دنیای غرب به موجب هژمونی فرهنگ سکولار غرب در آن، دغدغه دینی ندارد؛ بلکه پایه تصمیمات دینی آن نیز سیاسی و بلکه دنیوی (سکولار) است.

این محقق و پژوهشگر ادامه داد: از این رو، چه بسا برای حکومت آمریکا تفاوتی بین مسلمان و مسیحی در آمریکا وجود نداشته باشد؛ چراکه هر دو آمریکایی هستند و به جامعه سکولار آمریکا خدمت می‌کنند، لیکن در همین منظر، تفاوت بسیاری است میان مسیحی و مسلمان غیرآمریکایی است و این نوع از تفاوت میان مسیحیان غربی و مسیحیان شرقی در گذشته تاریخ و قبل از کشف قاره آمریکا در مغرب زمین ریشه داشته است.

وی در توضیح این مطلب اضافه کرد: درگیری‌های مذهبی میان مسیحیان امپراتوری بیزانس (روم شرقی) و امپراتوری روم غربی قبل از آغاز جنگ‌های صلیبی نمونه بارزی از این عدم تفاهم غرب با هم‌کیشان غیر غربی بوده است. مسیحیان روم غربی اساساً نتوانستند مراسم مسیحی در کلیسای روم شرقی را فهم و درک کنند، همان‌طور که آنها نمی‌توانستند باور کنند که بدون مسیحیت کاتولیک می‌توان شهر مجللی مانند قسطنطنیه داشت.

تبلیغات سوء رسانه‌ای علیه اسلام در کشوری مانند آمریکای پست‌مدرن که در آن قرار است هر کس با هر عقیده‌ای بتواند در آن زندگی کند، بدون آن‌که «#171؛ متفاوت بودن، مسلمان بودن، مسیحی بودن و یا ملحد بودن در آن امتیاز یا جرم محسوب شود»، می‌تواند بسیار خطرناک باشد.

اهانت به مقدسات در غرب محدود به اسلام نمی‌شود

حجت‌الاسلام بابایی عنوان کرد: نکته مهم دیگر در باب ریشه‌های توهین به پیامبر اعظم (ص) آن است که اهانت به مقدسات در غرب جدید هم محدود به اسلام نمی‌شود، بلکه بسیاری در محافل آکادمیک و در محافل فرهنگی نسبت به مقدسات مسیحی نیز به طور صریح اهانت می‌کنند که نمونه آن را در فیلم «#171؛ آخرین وسوسه مسیح» می‌توان مشاهده کرد.

الهیات مرگ خدا در غرب

مدیر گروه مطالعات اسلام و غرب پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی تصریح کرد: این اهانت‌ها بدان سبب است که اصولاً تقدسات ماهیت قدسی خود را از دست داده و بلکه بدل به امری مادی با کارکردهای دنیوی شده‌اند. در این منظر، حتی برخی از الهیات‌ها (الهیات مرگ خدا) نیز فارغ از امور مقدس و تهی از حقایق متعالی گشته‌اند.

وی اضافه کرد: نکته دیگر آن‌که به نظر می‌رسد هر چند دنیای غرب ما را بنیادگرا می‌نامد، هرچند که برخی مسیحیان بر دین و پیغمبر ما ظنین هستند و قرآن ما را برساخته از انجیل می‌دانند و هر چند که اساساً شرق‌شناسی، شرق و اسلام شرقی را برای تصرف و تغییر، موضوع شناسایی خود قرار داد، و بالاخره هر چند فاصله فرهنگی و جغرافیایی امکان تفاهم و شناخت متقابل میان اسلام و غرب را دشوار و گاه ناممکن می‌نماید، با این همه به نظر می‌رسد توهین‌هایی که اخیراً به اسلام و قرآن و پیامبر عظیم‌الشأن (ص) صورت گرفت، برخاسته از علل مذکور نبوده است.

رسانه‌های آمریکا؛ خاستگاه توهین به مقدسات اسلامی

نویسنده کتاب «جستاری نظری در باب تمدن» اضافه کرد: اساساً غرب امروز به لحاظ اسلام‌شناسی به‌حدی پیشرفت کرده است که موقعیت مترقی پیامبر اسلام(ص) را بشناسد و اگر بخواهد در این‌باره ستیزی با اسلام داشته باشد، آن را این قدر مبتذل و نازل نسازد. اگر قرار بود آمریکا فیلمی در موضوع تعدد زوجات بسازد، طبیعی بود که باید آن را به هالیوود واگذار می‌کرد (مانند آنچه که در فیلم 300 انجام گرفت)، که مسلماً حاصل آن متفاوت از این ویدئو در یوتیوب می‌شد.

از آزادی بیان تا آزادی توهین به دیگران

وی پس از بیان این توضیحات با طرح این سؤال که حال باید دید خاستگاه این توهین در کجاست؟، تصریح کرد: به نظر می‌رسد علاوه بر تناقض‌آلود بودن موضوع «آزادی بیان» که برای تأمین کرامت انسانی در غرب مورد تأکید واقع شده و در عین حال با آزادی در توهین به دیگران، خلط شده است، باید ریشه‌های این نوع از توهین را در رسانه‌های آمریکا جست‌وجو کرد.

حجت‌الاسلام بابایی با اشاره به این‌که رسانه‌های آمریکا چهره‌ای منفور از مسلمانان و نمادهای اسلامی در ایران، افغانستان، عراق نشان می‌دهند تا مخاطب آمریکایی، تصویری بسیار بد و هولناک از انسان مسلمان امروز در ذهن خود بسازد، افزود: اثرات تبلیغات سوء فرهنگی، نه ضرورتاً سیاسی، موجب می‌شود که نه فقط آمریکاییان بلکه غیرآمریکایی‌ها و حتی مسلمانان افغانی و عراقی و ایرانی مقیم در آمریکا نیز تلقی بسیار بدی از جوامع اسلامی و حتی کشورهای اسلامی خودشان که سال‌ها در آن زندگی کرده‌اند، پیدا بکنند.

هرچند واکنش خشم‌آلود مسلمانان، کاملاً طبیعی و برآمده از غیرت انسانی و ایمانی آنها بوده است، لیکن آنچه نخبگان و هنرمندان و نیز دولتمردان مسلمان باید به انجام رسانند، پاسخی فرهنگی و مؤثر در مقابله با این ویدئوی موهن در یوتیوب است

مدیر گروه مطالعات اسلام و غرب پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی گفت: عملاً چنین وضعیتی موجب می‌شود که کسانی که فاقد اعتدال شخصیتی هستند و به لحاظ روانی دچار آشفتگی روحی و روانی هستند، با سوزاندن قرآن و یا با اهانت به پیامبر(ص)، از اسلام اظهار انزجار و نفرت کرده و مسلمانان را عصبانی کنند.

وی در توضیح این مطلب گفت: لازم به ذکر است که این تبلیغات سوء رسانه‌ای علیه اسلام در کشوری مانند آمریکای پست‌مدرن که در آن قرار است هر کس با هر عقیده‌ای بتواند در آن زندگی کند، بدون آن‌که «متفاوت بودن، مسلمان بودن، مسیحی بودن و یا ملحد بودن در آن امتیاز یا جرم محسوب شود»، و نیز در جامعه‌ای که به تازگی از معضل سیاهان رهایی یافته و برخوردهای خشن میان سفیدها و سیاهان را کمتر کرده است، می‌تواند بسیار خطرناک باشد.

آمریکا؛ از توهین به عقاید دیگران تا ادعای تکررگرایی فرهنگی

این محقق و پژوهشگر در توضیح این مطلب گفت: این بدان سبب است که بسیاری از سیاهان در آمریکا، مسلمان هستند و همین مسلمانان هنوز رنج‌های بردگی و دردهای حاصل از تبعیض نژادی را فراموش نکرده‌اند. حال اهانت به عقاید اسلامی سیاهان آنهم در کشوری که ادعای الگوی رفع تبعیض نژادی و ارائه جامعه تکررگرای فرهنگی را به یدک می‌کشد، می‌تواند بحران‌زا بوده و جنبش اجتماعی دیگری بر جنبش وال‌استریت اضافه کند.

وظیفه مسلمانان

مدیر گروه مطالعات اسلام و غرب پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی با اشاره به فیلم موهن اخیر و واکنش مسلمانان بدان اظهار کرد: هرچند واکنش خشم‌آلود مسلمانان، کاملاً طبیعی و برآمده از غیرت انسانی و ایمانی آنها بوده است، لیکن آنچه نخبگان و هنرمندان و نیز دولتمردان مسلمان باید به انجام رسانند، پاسخی فرهنگی و مؤثر در مقابله با این ویدئوی موهن در یوتیوب است.

وی افزود: آنان باید با ارائه سلسله مجموعه‌های فرهنگی و ویدئوهای هنری به زبان‌های مختلف دنیا در مورد ابعاد معنوی، اخلاقی، خانوادگی، اجتماعی و فرهنگی شخصیت پیامبر اسلام(ص) بیش از پیش بکوشند و موضوعات متعالی را در پروژه‌های تحقیقاتی، هنری و ... بگنجانند؛ طبیعی است که این پاسخ بسیار مؤثرتر خواهد بود و انسان معاصر امروز را با اسوه حسنه محمدی(ص) آشناتر خواهد کرد.